

- умовах посилення нестабільності світового фінансового середовища / М.І. Карлін, О.А. Івашко // Економічний форум. – 2016. – № 2. – С. 247-255.
3. Куреніна О. Світова економіка на порозі ідеального шторму? / О. Куреніна, О. Злобіна // Дзеркало тижня. – 2016. – 16 січня. – С.7.
  4. Редзюк Є. Фінансовий ринок та інвестиційні процеси в Україні: досягнення, проблеми та перспективи розвитку / Є. Редзюк // Економіст. – 2016. – № 6. – С. 9-15.
  5. Фінанси: Курс для фінансистів: Навч. посіб. Рекомендовано МОН / За ред. В.І. Оспіщева. – К., 2008. – 567 с.

*К.е.н., доцент Корват О.В.
доцент кафедри управління фінансовими послугами
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця
E-mail: olena.korvat@hneu.net*

РОЗВИТОК РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ УКРАЇНИ

Проблема ефективного управління ресурсами страхових компаній як фінансових установ за будь-яких економічних умов не втрачає актуальності. Страховики під час здійснення своєї фінансово-господарської діяльності зобов'язані дотримуватись певних регуляторних умов забезпечення платоспроможності [1], прагнути здійснювати беззбиткову діяльність і збільшувати ринкову вартість компанії [2].

В умовах нестабільного економічного середовища потреба у зміцненні ресурсного потенціалу зростає для кожного суб'єкта господарювання, а для фінансових установ взагалі стає гострою. Згідно з даними Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг [3],

більше третини консолідованого фінансового результату діяльності страховиків протягом 2009 – 2016 років припадає на збиток.

Дійсно, результативність діяльності страхових компаній останнім часом стає все більш розбалансованою. О. Сосновська стверджує, що негативні тенденції розвитку страховиків знижують їх ресурсний потенціал [4, с. 394]. Це відбувається не лише через вплив соціально-економічних і політичних умов, але й з проблем управління.

Дослідженням теоретико-методичних аспектів формування, оцінювання та розвитку ресурсного потенціалу підприємств й організацій займаються чимало вчених, зокрема С. Алексєєв [5], Л. Берднікова [6], В. Горбоконт [7], Т. Калінеску [8], Н. Краснокутська [9], С. Осадець [10], Ю. Романовська [8], С. Рижук [11], О. Сосновська [4]. Ресурсний потенціал страхових компаній, на погляд автора, не вивчається достатньо глибоко, хоча це питання заслуговує на більшу увагу.

Ґрунтовне вивчення будь-якої проблеми починається з розкриття сутності базових понять. Зауважимо, що термін «ресурсний потенціал» трактується науковцями неоднозначно. Окремі дослідники розглядають його як сукупність ресурсів, що забезпечують діяльність організації [5, с. 55; 6, с. 202; 10, с. 50], інші у визначенні ресурсного потенціалу до ресурсів додають можливості, які «можуть бути використані підприємством для досягнення певних цілей» [5, с. 54].

Автор підтримує позицію визначення ресурсного потенціалу як здатності використовувати ресурси для задоволення суспільних потреб [8, с. 7], здатності виконувати технологічний процес і генерувати результати [11, с. 115], тобто розглядає ресурсний потенціал як «управлінську спроможність використати наявні ресурси з огляду на поставлені цілі» [7, с. 184].

Зазначимо, що дискусії відносно сутності ресурсного потенціалу в науковому середовищі продовжуються також «через неоднакове трактування ролі ресурсів» [7, с. 183] і їх структурування. Думається, що підхід

мінімізації груп ресурсів, їх поділ на людські, матеріальні, фінансові й інформаційні [9; 7, с. 187] є правильним.

Особливістю ресурсного потенціалу страхової компанії є те, що у структурі ресурсів страховика вирішальне значення мають фінансові та людські ресурси.

Фінансові ресурси забезпечують надійність виконання зобов'язань страхової компанії. Їх можна поділити на дві основні частини: ресурси власного і залученого капіталу. Величина власного капіталу для страховика має суттєве значення як на початковому етапі функціонування компанії (для отримання ліцензії на право займатися страховою діяльністю), так і під час подальшого здійснення страхової діяльності, оскільки власний капітал виконує роль буфера для поглинання можливих збитків від несприятливих подій.

До залучених ресурсів слід віднести страхові резерви, джерелом яких є кошти страхувальників, отримані як страхові платежі, й інвестиційний дохід від розміщення резервів. Кошти страхових резервів не належать страховику. Вони лише тимчасово знаходяться у розпорядженні компанії та призначені, у першу чергу, для здійснення страхових виплат за страховими випадками.

У складі фінансових ресурсів можуть бути присутні елементи залученого капіталу, зокрема кредиторська заборгованість і кредит. Останній теоретично не потрібен страховику як інвестору економіки, проте на практиці страхові компанії України часто користуються кредитними ресурсами.

Трудові (людські, інтелектуальні) ресурси – основа успіху страховика. Вплив інтелектуального та професійного рівня персоналу на досягнення страховою компанією стратегічних цілей є вагомим.

Для вирішення проблеми розвитку ресурсного потенціалу слід враховувати, що потенціал є «динамічним утворенням, яке не можна сформулювати лише механічним додаванням елементів» [7, с.184]. Ресурсний потенціал компанії проявляється лише під час використання

менеджментом і персоналом ресурсів підприємства, коли розкриваються здатності працівників до творчого вирішення управлінських і виробничих проблем. Якщо взаємодія співробітників між собою досягає єдності у реалізації цілей, то компанія отримує синергетичний ефект, що збільшує ресурсний потенціал.

Зазначимо, що страхування є однією з галузей економіки, найбільш залежних від обсягів і якості інформаційних ресурсів. Наявність інформації та її аналіз дозволяє менеджерам страховика приймати обґрунтовані рішення і впливати на результативність діяльності. Інформаційний обмін всередині компанії й зовнішнім середовищем також формує ресурсний потенціал поряд із професіоналізмом і творчими здібностями людей, об'єднуючи ресурси системи та спрямовуючи їх на виконання стратегічних завдань.

Б. Мізюк справедливо відмічає, що інформація та керована інформаційна взаємодія визначають процеси розвитку [12, с. 13]. Розвиток ресурсного потенціалу страхових компаній України, на погляд автора, залежить не лише від внутрішньої складової. Значний внесок у здатність страховиків ефективно використовувати ресурси вносить регуляторна інформаційна взаємодія між компаніями та державними наглядовими органами. Лише спільні цілеспрямовані регуляторні та управлінські впливи на розвиток ресурсів можуть поступово відновити ресурсний потенціал страховиків і сприяти зміцненню їх стійкості.

Список використаної літератури

1. Про страхування: Закон України від 07.03.1996 № 86/96-ВР (зі змінами та доповненнями). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр/>.
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту прав інвесторів: Закон України від 07.04.2015 № 289-VIII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/289-19>.

3. Страховий ринок – консолідовані звітні дані / Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nfp.gov.ua/content/konsolidovani-zvitni-dani.html>.
4. Сосновська О. О. Механізм управління гнучкістю ресурсного потенціалу страхових компаній / О. О. Сосновська // Бізнес Інформ. – 2014. – № 4. – С. 393-400. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2014_4_69.
5. Алексеев С.Б. Визначення поняття «ресурсний потенціал підприємства» / С. Б. Алексеев, Є.І. Жебокритський // Держава та регіони. Сер.: Економіка та підприємництво. – 2014. – № 2. – С. 53-56. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/drep_2014_2_11.
6. Бердникова Л.Ф. Ресурсный потенциал организации: понятие и структура / Л.Ф. Бердникова // Вектор науки ТГУ. – 2011. – №1. – С. 201–203.
7. Горбоконь В.Ю. Формування ресурсного потенціалу автотранспортних підприємств / В. Ю. Горбоконь // Актуальні проблеми економіки. – 2015. – № 4. – С. 182-191. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ape_2015_4_23.
8. Формування та оцінювання потенціалу підприємства: Навч. посіб. / Т. В. Калінеску, Ю.А. Романовська, С.Ф. Большенко та ін. – Луганськ: Вид-во СНУ ім. В.Даля, 2007. – 352 с.
9. Краснокутська Н.С. Потенціал підприємства: формування та оцінка: Навч. посіб. / Н.С. Краснокутська. –К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 352 с.
10. Страховий менеджмент: підручник / С.С. Осадець, О.В. Мурашко, В.М. Фурман та ін.; За ред. С.С. Осадця. – К.: КНЕУ, 2011. – 333 с.
11. Рыжук С.Г. Ресурсный потенциал организации / С.Г. Рыжук, Е.И. Овачук // Вестник Алтайского государственного аграрного университета. – 2012. – №11. – С. 115–119.
12. Мізюк Б.М. Інформаційна природа управління / Б.М. Мізюк // Економіка та держава. – 2012. – № 2. – С. 8-12. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.economy.in.ua/pdf/2_2012/4.pdf.